

Povodí řeky Svratky (od pramene k Herálci) (6. 8. 2017)

Dobré ráno, Jaruško, dobré ráno, Moravo!

Nedávno jsem zval posluchače, aby poznávali místa kolem řeky Svratky mezi hradem Veveří a Tišnovem. Dnes chci nabídnout oblast, kde Svratka pramení. Kde najdeme pramen řeky? Žďárské vrchy, jedna z částí Českomoravské vysočiny, jsou prameništěm nejen Svratky, ale i Sázavy, Oslavy a Doubravy. Z menších toků uvedu ještě aspoň Fryšávku.

Svratka pramení pod Fryšavským kopcem. Kdo se sem vydá, určitě navštíví Fryšavu. Každá obec má své osobnosti. Ty, které se vážou k Fryšavě, uvedu dvě: Rudolf Gabessam byl průkopník lyžování na Novoměstsku, Otakar Šín hudební skladatel (m. j. je ve Fryšavě pochován). V 16. století byla ve Fryšavě sklárna, v 17. století se zde těžila železná ruda pro nedaleké železářny v Kadově. Řeka Svratka ale Fryšavou neprotéká. Od pramene se potůček jejích vod vydává k Cihkáji. Cihkáj sice lehce míjí, ale to nebrání turistům, aby obec navštívili. Nedaleko je kopec Tisůvka.

Vody Svratky dospěly do Herálce. Historicky má obec dvě části – moravskou a českou. Však řeka tvořila hranici mezi Moravou a Čechami. Dnes už je to hranice historická. Od 1. ledna 1950 byly obě části Herálce spojeny do obce jedné. Až do roku 1914 byla v Herálci sklárna. Každý si jistě všimne kostela sv. Kateřiny. Nedalekým cílem turistů jsou Žákova hora a Devět skal.

Devět skal je nejvyšší vrchol Žďárských vrchů, po Javořici druhý nejvyšší vrchol Českomoravské vysočiny. Na Vysočině je celkem osmnáct kopců s nadmořskou výškou 800 metrů nebo více. Dnes má Devět skal odlesněný skalnatý vrchol, bohatší výhled je k severu (město Svratka, tedy hraniční oblast Čechy/Morava, při dobré viditelnosti bývají vidět Krkonoše, Broumovsko, Ještěd, Kunětická hora. Na jihu je pohled k některým místům Vysočiny (Studnice).